

ČAJ

Pro chvíle pohody

KVĚTEN 2012

Časopis Autorů Jičínska

Vyznání

Jsem poutník po tvém nahém těle,
jenž tábor v klín tvůj rozbije
a ňadra tvá co polštář stele;
pak vzhůru do snů, adié!

(úryvek)

Kamil PRINC

68

Vážený čtenáři,
máj patří lásce a mládí,
a tak snad nikoho nepřekvapí úvodní báseň
Kamila Prince „Vyznání“.
A právě tento básník,
kterého jste mohli poznat třeba vloni na vystoupení
nymburské skupiny Vějíř na Zahradě poznání
je hostem květnového ČAJe.
Myslím si, že jeho poezie vás určitě zaujme. Sám přiznává,
že inklinuje mimo jiné k buřičské poezii,
takže posuďte sami z jeho nabídky.

Nejen o lásce je i náš květnový rozhovor.
Martina Bittnerová, autorka úspěšné knihy
„Spisovatelky a Erós, s podtitulem Utajené životy velkých
českých žen“ přiznává, že :
„Láska dnes dospěla do formy rychlého občerstvení!“

Vzpomínkově působí příspěvek **Bohumíra Procházky**
**„Tři – hrst vzpomínek, črty k portrétům těch,
kteří v roce 2002 náhle odešli:**
Jana Hofmanová, Vladimír Krátký a Vladimír Komárek“.
Autor se ohlíží za životem a tvorbou dvou našich bývalých
členů a jednoho významného malíře,
kteří nás opustili před deseti lety.

Hezké počtení v jarní ČAJovně přeje

Václav

HOST ČAJe:

KAMIL PRINC

*12. 4. 1987 v Žatci

Studuje obor Jazyková a literární kultura na Univerzitě Hradec Králové. Literárně inklinuje ke staromilskému romantismu, dekadenci a buřičské poezii. Je spoluautorem manifestu české kontra-postmoderny.

Obdržel řadu literárních ocenění. Mezi nimi např. “Velmi zvláštní cena” v soutěži ČESKO HLEDÁ HUDEBNÍ SUPERTEXT 2010, Zvláštní cena redakce časopisu HOST 2010, 3. místo v literární soutěži k Mezinárodnímu roku astronomie 2009, čestné uznání za naplnění odkazu Karla Hynka Máchy 2011 aj.

Věnuje se komponování hudby, textování, hře na hudební nástroje (kytara, klavír, akordeon, irská flétna), zpěvu a hypnóze. Mezi jeho další záliby patří četba, bojové sporty a cyklistika.

Je členem Spolku krásného slova Hradec Králové, dramaticko-lyrického souboru Vějíř Nymburk a literárního sdružení Bohemúza.

V roce 2011 mu v nakladatelství PLOT vyšla básnická sbírka *Sonáta pro rezavou harfu*.

Cesta vlka

Když lůna zoří nadskočí
a pablesky v tmu vycení,
viz: stín se mihnul s oubočí;
slyš: z hloží rachtá vrčení!
Cos temného jest na lese,
až ouzkost srdcem zatřese.
Pojď, ukážu ti zemi svou
smrtící, krásnou, ztracenou...

Noc černé panství nastolí
a vyšle svoje rytíře:
pluk vlků zděsí oudolí,
to stádo nezná pastýře!
Mech zkropí krve krůpěje,
ni noční ptactvo nepěje.
Pojď, ukážu ti zemi svou
smrtící, krásnou, ztracenou...

Zlé vytí božec nahání,
vlk půlnoci je milenec
a neblíží se svítání.
V tmě s vlky bloudí zšílenec!
Na lov se s nimi batolím!
Noc každou táhnem okolím.
Pojď, ukážu ti duši svou
smrtící, krásnou, ztracenou...

Havran

Chtěl bych být havranem, tím černým hrabětem,
krákat své “nevermore”, vznášet se nad světem,
rozpřáhnout křídél pár a letět luně vstříc,
tvářit se cynicky, krákat své “nikdy víc”.

Havran je dekadent, černý princ půlnoci,
v srdci mu hlodá vzdor jak červi v ovoci.
Zná stín všech krchovů, je kosmopolita,
a pohled Ikara mu z očí prosvítá.

Chtěl bych být havranem, tím černým andělem,
vítr by mi svištěl rebelsky za tělem.
Lilie luno by byla má svíce,
krákal bych modlitbu – své “nikdy více”.

Zapomnělas

Jsem zklamaný, že z toho mám až šediny:
zapomněla jsi na mé narozeniny.
Jen jedna věc mě víc než tohle drtí
-zapomnělas na výročí mé smrti!

Vyznání

Jsem poutník po tvém nahém těle,
jenž tábor v klín tvůj rozbije
a ňadra tvá co polštář stele;
pak vzhůru do snů, adié!

Jsem kartograf, jenž těla terén
rty v mapu tvojí šíje píše.
Chci na vždy být tvé vůni věren;
ach – v dekoltu tvém dobýt říše...

Ty z krásy čiré vytesána,
pod šarmem tvým se můj svět kácí...
Jsi sličná a líbezná panna,
i když je jen nafukovací!

Sbohem a šáteček

Sbohem a šáteček, nazdar a vypadni.
Nejsi mi k ničemu, jenom mě nudíš.
Být s tebou mě dávno nebaví. Jsi fádni.
Chceš-li mě opustit, tak tedy budiž!

Už mám dost těch tvých rad, jež jsou mi k žertu.
Nechci tě poslouchat. Huš! Táhni k čertu...

Budu rád, když se tě má hlava zbaví.
Sbohem a šáteček, duševní zdraví.

Černobílá duha

Mrak zakryl slunce, duha šedne;
až po smrti se rozední!
Tak “Carpe diem”, užívej dne,
zvláště když je dnes den poslední...

Padá hvězda

Padá hvězda, přej si přání!
Podívej se do nebe...
Přej si zdarma pohřbívání.
- Padá totiž na tebe!

Sudičky

Co robě morosní, mdlé, lethargické, bledé,
jsem dřímal v kolébce, jež červotoče tají.
Tři charé sudičky zde – osud se mi přede.
Co život přinese? Co do vínku mi dají?

Ta první sudička – již Baba Jaga s kotem
a černým havranem – mi věští padoucnici!
Ta druhá pod kápí (juž polévá mne potem)
mor a dnu zvěstuje! To vděčím Polednici!

A třetí babice – to sama Zubatá je –
dí: “Budeš vlkodlak!” Dar lykantropie!
Já velkou radost mám a osud svůj teď znaje,
jim pěkně děkuji. Hoj! To se požije!

Ta trojka nesvatá, když moji vděčnost vidí,
řve: “Nechť jsi básníkem – tím nejbídnějším z lidí!”

Svlékání

Svlékni se donaha, ukaž své tělo,
ty jedna potvůrko, ať už jsi nahá...
Průsvitné prádélko ti s těla sjelo;
zřím tvoji nahotu s pocitem blaha.

Svlékni se donaha, ukaž své tělo,
odlož si... (Nadšen mám zrošené čelo.)

Sundej si vše, co máš... Ukaž trup, záda...
– Úchylně sleduju svlékání hada!

Vesnická romance

Je neděle – sedmý okvětní lístek týdne,
slunce masíruje světlem zemi, ať nevystydne,
letní žár marinuje plody v korunách stromů
a já pospíchám za svou milovanou domů.

Vůně květin visí ve vzduchu jak obrázek na stěně,
senátoři dnes spali támhle za polem na seně,
král spal v králíkárně a státníci na statku,
já s milou dnes budeme spát na loži z růžových plátků

Má láska má krásné kudrny, pro něž ji mám tak rád,
sice toho moc nenamluví, zato se chce často milovat!
Celou noc se mazlíme a má drahá mi pak svolí...
Miluju nadevšechno svou ovečku Dolly!

Zahrada rozkoší

Noc – černou komtesu – teď vějíř luny halí,
v tmě krypty muzea cos hude do ticha...
Leč nikdo není tu, jen hrůzný triptych a
na něm hrá muzika, že shnily ideály.

Bosch Hieronymus ten obraz štětcem zplodil;
teď díla pravobok svou horrorohru spustí:
mši zmaru bříinkají raráši bohapustí
a Eva s Adamem jim tančí... (levý oddíl)

Chór monster buráci, nástroje jak psi kvílí,
kost v kotle bubnuje. A struny? To jsou žíly!
Děšť tónů sype se – ni jedna pomlka!

Na levém obraze pár křepčí nahatý –
dvě holá stvoření jsou míň než zvířaty!
Tu hudba ustrne... Hle: zbytek jablka...

Zmar

Svět – to je hra kabaretní.
Máš-li žíly, tak je přetni!
Zahod' víru, vem si drogy.
Žijem jen pro nekrology.

Slunce září vlny gama.
Každý je sám. Každá sama.
V životě jen smrt je jistá
a Pán Bůh je ateista!

Elegyje

Jsem upřímný, moje milá, nevím, co je nevěra.
(V gatě schovám františka a do knihovny Gellnera.)
Nikdy bych tě nepodvedl, nemám oči pro jiné!
Žádnou jinou nemiluju. No a tebe taky ne!

2. listopad

Bliží se Dušičky, všech mrtvých svátek.
Důchodci opustí vesnický statek,
z kůlničky vytáhnou Škodu 120
– budou se po roce na hřbitov vracet.
Bývá dost bouraček kol této doby,
na krchov přibudou zas nové hroby...

Viděl jsem:

kočky v kočáru
bazilišky v bazaru
brouka si broukat
kočkodana mňoukat
krakatici krákat
plakát plakat
stonat stonožku
beznohého dělat roznožku
sladkosti ze sladkých kostí
hostiny z příchozích hostí
páva snovat pavučiny
sít kopr a sklízet kopretiny
tebe s jiným
(a tomu jedinému jsem nemohl uvěřit)

Ráj

Ač chci Ráj, můj život je obraz Pekla,
namísto nektaru jenom krev tekla.
Mám na tom já nebo osud můj vinu,
že chtě Ráj čichám teď k rajskému plynu?

S dětmi nezatopíš?

Otevřu starý rum, můry z něj vyletí...
(Měl jsem ho radši před stoletím dopít.)
U krbu povídám svým básním: “Vy, děti,
dokážu vám, že se dá s vámi topit!”

Deprese a endorfiny

Miluju, když mě tak brutálně hladíš.
Vzrušuje mě, když vím, že Ty mě zradíš.
Mám Tě rád divokou, mám Tě rád krotkou.
– Popíjím pohár své hořkosti s vodkou...

Labutí píseň

Sžírám mě deprese, zabíjí tíseň...
Už brzy zazpívám labutí píseň.
Ale i v smrti mám na srandu nárok:
bude to šílený labutí hard rock!

Rasputin

Zlá nemoc trýzní tě, mdlá, utrápená ženo;
dlaň svírá růženec, zrak upřený máš v kříž.
Ač nejsi raněná, předc bledá krvácíš.
Tvé onemocnění až smrtí vyléčeno...

Rty lkají Otčenáš – kéž Pán Bůh z muk ti sleví.
Ta nemoc dědičná je z matky na dceru.
Tak neblaze ti je, dlíš v krve oděru
– snad Boží ztrestání za prvotní hřích Evy?

Cejch květů krvavých: to znamení je pekla!
Jen svatý exorcism tvůj neduh napraví.
Znám kúru ozdravnou, by krev ti víc netekla...

Jsem mystik Rasputin, můj dotek pomáhá.
Na devět měsíců tě lék můj uzdraví!
Na oltář lehni si a svleč se donaha...

Úpadek

Souložilo torzo s torzem,
havran kloval do urny,
pohltil nám strašný mor zem
a byl večer pochmurný.

Měsíc – Křtitelova hlava –
těl na míse oblohy.
Bezdomovci s flaškou sava
padají nám pod nohy.

Hoří koše. Smrdí kanál.
Sliz je dnešní beaujolais.
Pubertáci zkouší anál
cestou v parku po škole.

A já hledám s ptákem v ruce
marně důkaz evoluce.

Suicideály

Chybí mi kapitál na stravu i na byt;
dnes místo cigára jdu kouřit dynamit!
Piju klíh. Květiny zalije aceton.
Že je den poslední, vím zcela na beton.

Od zítřka nesvítá, pozitíří netmí se.
Mám granát namísto ovoce na míse.
Proč to vše neskončit? Control + Alt + Delete!
-A náboj z pistole do mozku vylít ...

„Láska dnes dospěla do formy rychlého občerstvení!“

Rozhovor s Martinou Bittnerovou

Koncem loňského roku vyšla vaše kniha Spisovatelky a Erós, s podtitulem Utajené životy velkých českých žen. Jak těžké bylo bádání v osudech žen, o kterých jsme se sice učili ve škole, ale přece jenom spíše o díle a významu, ale ne o vztahu k mužům?

Na jednu stranu to nebylo těžké, protože mnohé z žen jsem měla „objevené“ už poměrně dlouho. Na druhou stranu je to práce poměrně komplikovaná. Často se stává, že si z jedné staré knížky odnesu informaci o pěti slovech a pak musím pátrat dál. Vždycky je důležité vědět, co hledat a já měla a mám štěstí, že vím co. Pochopitelně ale nad tím strávím neuvěřitelné množství času, který mi nikdo nevrátí. Stále musím při psaní myslet na fakta, která jsou doložitelná, a to je svazující. Tudíž u mého počítače to pak vypadá následovně – haldy knih a papírků s čísly. Návštěva archivu také není na 30 minut, zvláště u osobností, které mají velice rozsáhlou pozůstalost jako např. Marie Majerová.

Ovšem dnes s odstupem mi na celé práci přijde nejhorší její výsledný název, který dostala od nakladatele. Ovšem to je jiné téma...

Máte mezi ženami, po jejichž osudech pátráte svoji oblíbenkyni?

Rozhodně žádnou z těch žen neupřednostňuji. Všechny považuji za pozoruhodné bytosti a právě proto jsem o nich napsala. Ostatně dnes bych ještě k nim další přidala. Zapomenutých a zajímavých žen najdeme v naší nedávné historii opravdu hodně. Jediná, která si trvale udržuje pozornost je Božena Němcová. Zůstává mediálně zajímavou zvláště v posledních letech.

Každopádně ale i její osud často prezentuje v podobě kliše o zlém manželovi a nešťastné manželce.

A co herečka Marie Bittnerová? Jedná se jen o shodu příjmení nebo je za onou shodou něco víc?

K Marii Bittnerové jsem se dostala přes jejího manžela Jiřího Bittnera, který byl, podle rodinného vyprávění, snad příbuzný mého pradědečka Emanuela Bittnera. Její příběh jsem ale zařadila mezi ostatní z důvodu, že jako jedna z mála měla opravdu spokojený partnerský život. Navíc její teta, Elonora Šomková, byla múzou K. H. Máchy.

Vy však o ženách nejen píšete, ale také přednášíte.

Přednášky беру jako příležitost představit jak žákům a studentům, tak i veřejnosti významné osobnosti minulosti z trochu jiného úhlu pohledu.

A chystáte nějaké další knihy? Co třeba o dalších významných ženách našich dějin? Napadá mě třeba první česká lékařka Anna Honzáková, která se narodila v našem kraji v Kopidlně (1875 – 1940). Ale těch námětů máte asi sama víc než dost?

Když jsem dokončila rukopis o ženách, věděla jsem, že chci napsat její mužské pokračování. Právě na této knize momentálně pracuji. Pak se uvidí, jestli se vrhnu opět na ženy, nebo se vydám jinou cestou. Několik nápadů a námětů bych měla. O Anně Honzákové samozřejmě vím, k osobnostem medicíny mám podvědomě blízko, zda někdy napíši zrovna o ní, netuším. Já si totiž vybírám osobnosti podle toho, jak mě jejich příběh osloví. Řídím se přitom svými osobními pocity.

Chtěla byste žít třeba v první polovině 19.století? Nakonec právě tomuto období věnujete ve své knize velkou pozornost.

S ohledem na to, že jsem žena, tak z mnoha důvodů bych nechtěla. Co ale dnešní společnosti chybí, je určitá formální uctivost k druhým. Dnes se lidé zbytečně shazují a až znemožňují způsobem, jakým jednají. Nedávno jsem zažila v obchodě dobře oblečeného pána, který kousal jablko a přes to jablko kibicoval prodavačku. Hřímal přitom na celou místnost. Musím říct, že jsem se za něj styděla. Tohle by si v 19. století přiměřeně movitý a vzdělaný měšťan prostě nedovolil. Připadalo by mu to naprosto nedůstojné

a neumožnilo by mu to ani jeho společenské postavení. Tedy ve skutečnosti umožnilo, ale brzy by zjistil, že se s ním nikdo nechce bavit. To, že mám nějaké postavení a peníze mě také určitým způsobem zavazuje. Ovšem na to dnes už nikdo nevěří.

Dnes se sice můžeme některým naivním názorům jen pousmát, např. str. 80 cituji:“ ... považovaly za vyvrcholení sblížení s mužem, když je vzal prudce a vášnivě za ruku“, ale přesto, není dnešní doba až příliš přetechnizovaná? Potěší dnešní mladou ženu verše od svého přítele, milence či manžela?

Láska je, myslím, hezká s určitým tajemstvím a jemnými překážkami. Dnes dospěla do formy rychlého občerstvení. Je rychlá, často umoloušaná a vulgární. Veršů se proto téměř žádná dívka nedočká a obávám se, že už si to ani neumí představit. Možná by v ní takové pokusy jen budily smích. Přitom paradoxně většina žen touží po romantice. Ovšem svým přístupem se jí straní, nebo dokonce před ní utíkají. Hodnoty se převrátily. Ano, i v 19. století hlavně rodiče hleděli na to, aby se dcera provdala za zajištěného muže. Vedla je k tomu praktická potřeba, protože průměrná žena by se prostě sama neživila. V současnosti, kdy ženy vykonávají stejné funkce jako muži, se toto přetavilo do podoby, že ženy nehledají živitele, nýbrž zbohatlíka, který jim dopřeje luxus. Tím luxusem si přitom jen snaží zaplácnout onu prázdnotu ve vlastní duši.

S Martinou Bittnerovou rozmlouval Václav

T Ř I – HRST VZPOMÍNEK

črty k portrétům těch, kteří v roce 2002 náhle odešli:

Jana Hofmanová, Vladimír Krátký,

Vladimír Komárek.

Jednou z lidských vlastností je zapomínání. Je to dobrá vlastnost proto, že uvolní místo dalším myšlenkám. Je špatná, neboť odcházejí s ní hodnoty, které už se třeba nevrátí. Je nespravedlivá, pokud jde o lidi, kteří obohatili naše bytí. Je však skutečností. Poněkud můžeme ji nahradit slovem napsaným, které uchováno, posléze nalezeno, může přinést vzpomínání ... .

Naše vzpomínání si zdaleka nečiní nárok na úplné popsání života tří lidí, spjatých s naším krajem. Lidí, kteří sem patřili a těžko dovedu si je představit jinde. Lidí, kteří odešli od rozdělané práce, odešli nečekaně, a my si můžeme jen domýšlet, co všechno by ještě učinili. O čem bychom s nimi diskutovali. Učitelka, lékař a teolog, malíř.

Prst vzpomínek, některá fakta. Čáry, často křivé, někdy neznatelné. Možná i ne úplně správně vedené. Možná ..., možná i ne úplně líbivé. Pár čar, ze kterých, po doplnění, někdy někdo možná sestaví portréty. Když říkám někdo, nemyslím, že to za každou cenu musí být někdo, kdo chodí po téhle Zemi:

JANA HOFMANOVÁ

Narozena 25. 6. 1937 v Jičíně. Vystudovala tehdejší Vysokou školu ruského jazyka a literatury v Praze. Učila krátce v Hořicích, pak převážnou část života, do odchodu do důchodu na SPŠ Jičín. Patřila k jičínské kultuře. Statěmi o výstavách přispívala do regionálního tisku. Na některých vernisážích držela úvodní slovo. Byla jičínskou kronikářkou. Literární archiv PNP ve Starých Hradech schraňuje její práce o Irmě Geisslové, Bedřichu Křídlovi, Františku Lepařovi, J. B. Foersterovi, o jezuitěch v Jičíně a o jičínských motivech v literární tvorbě.

Po roce 1968, bylo to snad okolo roku 1970, přišly i na učitele prověrky. Jednoho po druhém volali do ředitelny Střední průmyslové školy. Naproti osamocené židli prověřovaného seděli tři. Čekaje na své pořadí, až bude vyřízena kolegyně, nemohl jsem pootevřenými dveřmi neslyšet Janino rozhodné NE. Týkalo se souhlasu se vstupem vojsk.

Těch NE bylo v Janině životě víc. Nikdy se nenaučila psát na stroji, neřkuli by se skamarádila s počítačem. Pravda, je dobré psát kroniku rukopisem, to jí nedělalo potíže. Krásným úhledným písmem psala i své četné články do novin, zejména o výstavách. Tak psala i své vlastivědné práce, které si pak dávala přepisovat. Se čtením rukopisu neměl nikdo problém.

Touhy novinářské přivedly Janu i do Pohádkových novin, které vznikly snad v prvním nebo druhém ročníku festivalu. Setrvala, dokud noviny neprevzali studenti. Počet článků, zejména o výstavách, premiérách, které psala do regionálních novin, už nikdo nespočítá. Byla v nich jemná, kultivovaná, uměla najít důvod k pochválení.

Nejen epizodou v životě byla spolupráce se smíšeným pěveckým sborem Foerster. Kromě odevzdávání hlasu melodického podílela se na

kompozici pořadů a připravila a přednášela kultivované doprovodné slovo.

Rozsáhlejší a úspěšnější bylo Janino dílo vlastivědné. Studovala osudy osobností Jičínska a poutavě o nich psala. Vyprávěla. Jana patří mezi laureáty literární soutěže Šrámkovy Sobotky v oboru vlastivědném.

Psaní a jeho důsledky zasáhly do Janina osudu značně. Vypsání se přineslo jí útěchu, dílo o Irmě Geisslové přineslo i ... . Do jaké míry smíme povídat o tom, kterak na jedné besedě o spisovatelce potkala přítele a její další život zase dostal smysl? Prostě stalo se to, co nikdo nečekal – Jana Hofmanová se ve věku už ne mladistvém rozvedla. Ne ze své vůle. Najednou byla sama, jen s dětmi, vnoučaty ... a svým čtením a psaním. A ono jí pomohlo situaci zvládnout. Mnozí neví, že se Jana v té době pustila i do beletrie. Asi ona epizoda nebyla dlouhá a patrně nevznikla z ambic jen literárních. Byl to onen známý vnitřní přetlak dojmů, většinou nepříjemných, který nastal okolo rozvodu. Povídky, nebylo jich moc, měly svou hodnotu zejména v tendenci vypovídat se z náročné životní situace.

Irma se svými výkřiky osamělého srdce, rozhovory “do ticha a v tichu”, jehož podstatou je intimita, tajemství, uchyluje do ústraní. To, že psala jen z naléhavé vnitřní potřeby, pro sebe, že nemusela počítat s obecnstvem, se stalo pro ni velkou výhodou. Nebyla omezována konvencí a ohledy a mohla svůj cit vyjadřovat svérázně ... . (úryvek z vlastivědné práce JH o pohnutém osudu Irmy Geisslové)

Pak najednou Jana do spolku docházet přestala. Namísto toho častěji šla ke kadeřnici. Ano, její psaní i teď ovlivnilo její život. Na jednu z přednášek o Irmě Geisslové přišel i potomek české spisovatelky a pečlivě poslouchal... . Jana pak už nebyla sama. A přestaly povídky, přestalo však i docházení mezi jičínské autory . Každá událost v člověčím životě má obvykle více stránek. A co je přednější? Blízký člověk, nebo ... ?

Jaká vlastně byla, ta trochu roztržitá paní profesorka, která občas na ulici nezdravila známé? Která dokázala na svém prosluněném balkonu dlouhé hodiny sedět nad knížkou? Stále štíhlá, s trochu svéráznou chůzí, jakoby spěchající, zamyšlená.

Když chystal Michail Ščigol svou výstavu na Kuksu, požádal o úvodní slovo Janu. S důkladností sobě vlastní připravila si text, krasopisně přepsala, ... a přečíst ho už nestačila:

... Jeho obrazy oslovují diváka tím, že podněcují jeho fantazii, obsahují skryté významy a roviny. Jejich inspirací je cit, prožitek, stopy života, co pozůstávají v duši ...

VLADIMÍR KRÁTKÝ

Narozen 11. 1. 1936 v Nové Pace. Tam studium na gymnáziu, poté Fakulta všeobecného lékařství UK Praha. Umístěnka do Mostu, neustálé pokusy o odchod. Pak nemocnice v Chittussiho ulici v Praze. Primariát v Mělníku. Od roku 1982 primář interního oddělení v Jičíně. Krátce nemocnice N. Paka, Vrchlabí. Studium teologie na evangelické teologické fakultě. V listopadu 2000 jáhen, v roce 2001 vysvěcen na kněze. Až do své smrti sloužil v Jičíně a Chlebič u Nymburka.

Renesanční člověk. Básník, politik, sportovec, lékař, kněz. Dovedl vše s velkým nasazením. Dovedl si způsobit i výhrady kritiků. Nevím, do jaké míry se s tím tam uvnitř srovnával. Vím jen, že když v době polistopadové spoluzpůsobil, že volby do jičínského zastupitelstva proběhly opravdu demokraticky a on v nich neprošel, tak trpěl. Ne tak, že by navenek fňukal, pomlouval, intrikoval. Vnitřní bolestí. Co my víme o druhých.

Vzpomínám bouřlivé diskuse, bylo to snad ještě za socialismu, jak moc má, či nemá lékař diskutovat s rodinou o stavu pacienta. Byl téměř sám se svým názorem, musel vědět, že většina ho nebere – neustoupil. Možná... možná pak zavřel se kdesi a napsal další sonet. Kdysi je doplnil ilustracemi Vladimíra Komárka, svázal, a vydal. Kniha veršů. Kniha vlastních veršů.

Sonet kvůli jedné paní

*Je voda stojatá u hráze bílá pěna
a šelest rákosí slunce se do ní sklání
pro svoji dobrotu měj se mnou slitování
mnoho jsem miloval
jako ta Magdaléna*

*ta k Tvému stvoření jako ta k Tvému jménu
pokrop mě yzopem a neodvracej tvář
vezmi mě na milost jako tu Magdalénu*

*miluji labutě i bubliny jež ze dna
vynášejí vůni bahna bělic mihotání
a co je horšího miluji jednu paní
Smiluj se nade mnou vždyť láska je jen jedna*

*Na hrázi rybníka kopřiva trpce voní
beránků zhasíná růžová svatozář
přece mě Bože můj hned nezavrhněš pro ni*

Své běhání na Bradech nebral jako náraz. Pravidelně se připravoval. Běhával lípami. Potrpěl si na to, aby vypadal. Co se týče oblečení. Na to dbal, když se dostal ven až za tmy. Tradiční odborářské závody na běžkách na Klepandě dosti prožíval, i když by nikdy nepřiznal, jak mu porážka vadí. V diskusi pak u skleničky tvrdě čelil narážkám, když byla řeč o ženských, Vladimír se pýřil. Pokud se může to slovo u chlapa použít. Samozřejmě jiným způsobem, než se pýří ženy. Ale bylo zřejmé, že mu to nevadí, ba naopak. V jednom roce, kdy se pohoda vydařila, odmítal hospůdku opustit, argumentoval, že původní plán byl do desíti večer. Do autobusu pak namísto lyží naložil koště.

Do politiky vstoupil hned v listopadu, kdy ještě zdaleka nebylo jasné, jak vše dopadne. Po generální stávce pozval okresní tajemník KSČ několik lidí z valníku na náměstí ke kulatému stolu. Povídám: “Vladimíre, vždyť my vlastně ani přesně nevíme co chceme.” “Nevíme,” pravil potichu, “ale oni to nesmí poznat.” Jeho primářská pracovna změnila se pak ve schůzovou místnost, kde se dělaly dějiny. Každý večer si pak Vladimír všechny podstatné skutečnosti i své dojmy zapisoval.

Kariéru v politice neudělal. Jedno vysvětlení – Jičín ho jako přistěhovalého nepřijal. Netroufnu si tvrdit, do jaké míry měl náuru být politikem. Nemyslím, že by dokázal příliš lavírovat. Šel si za svým bez přílišného taktizování. Kvůli jeho povaze nebylo k němu okolí příliš přátelské.

Teologická etapa jeho života byla pro mnohé překvapení. Vladimír vždycky inklinoval k náboženské filozofii. Ne, nebyl křesťanem na efekt. Bylo to vnitřní přesvědčení. Nabízí se vysvětlení skrze podhorské kořeny v kraji blouznivců. Rodiště Nová Paka, chalupa v horních Štěpanicích na stráni, kus od silnice. V létech padesátých byla cesta na teologii obtížná. Jako lékař čítával si v knihách nelékařských, a tím si odpočíval od medicíny. Pak pocítil touhu to zinstitutionalizovat. Možná i dokázat si, že na to má. Na katolickou teologii ho nevzali, prý tak starý pro ně nemá význam. Přešel k evangelíkům a začal studovat tam.

Když vydával jičínský literární spolek, tehdy se jmenoval kroužek, svůj první almanach, byly tam i Vladimírovy sonety. Ne, do kroužku nechodil. Nedovedu si představit, jak by o své tvorbě diskutoval. Nevím, možná byl v tomhle i v mnoha dalších ohledech individualista.

VLADIMÍR KOMÁREK

Narozen 10. 8. 1928 v Hořensku u Semil. Po absolutoriu na sklářské škole v Železném Brodě vystudoval VŠUP v Praze. Učil výtvarnou výchovu v Semilech. Malíř, grafik, ilustrátor. Autor 2 knížek. Žil v domku ve Slané u Semil, místní části Nedvězí.

Široké šle, úsměv, někdy neviditelný, ale jsoucí. Když jsem nevěděl, co o výstavě napsat, zeptal jsem se: “Co tomu říkáte, mistře? Mistr vždycky něco říkal, protože on mluvil rád. Přemýšlím, zda někdy byl tím, čemu se říká “tichý pozorovatel”. Byl jím, jistě jím byl. Když maloval? Když promýšlel tahy pro Křížovou cestu? Nebo když tem ležel, ve svém předposledním špitále a podívoval se tomu, že se vrátil? Ano, nevím, zda to mohu povědět, ale vycítil jsem, že Vladimír Komárek se tuze divil tomu, že se ze svého krátkého nejsoucna vrátil na tenhle svět vedlejší. “Pane faráři, byl jsem tam, nic tam není,” řekl páterovi Kordíkovi. Se svým komárkovským humorem líčil, jak se probral, nad ním doktoři v bílém, a jak se divil.

Tohle vyprávěl při paradě, kdy se v jičínském zámku předávala Křížová cesta do majetku církve. Byl to jen dojem, že už se ani moc nechtěl vrátit? Dílo dokončil. Křížová cesta měla takový ohlas, že o něj snad ani nestál.

On určitě byl při tom. Byl blízko. Od samého začátku až do konce pohyboval se s davem zvědavců, vojáků a nepřátel. Nepovšimnut. Hned vedle zděšeného hloučku učedníků, kterým odejmuli jejich boha a truchlících žen, loučících se se synem a mužem. ... Celý svůj další život bydlel dál od lidí, v jeskyni, a když zmizel, zůstalo na zdech namalováno 14 zastavení nad časem, událostmi a prožitým.

Takhle jednoznačně to všechno vysvětlil Michail Ščigol. On, jako malíř, znal malíře Komárka nejlépe.

Na semilské výstavě, první, které se už zúčastnit nemohl, byly jeho dva portréty. Jeden vlastní, starý, druhý čerstvější, který Josef Jíra přičinil na pozadí Komárkova obrazu. Další viděn byl na výstavě Jana Solovjeva v jičínském zámku. Všechny mají cosi společného – Komárkovu rozcuchanost. Možná nebyl rozcuchaný, jen ty vlasy příliš ho neposlouchaly. Představuju si, zda mu žena Růžena před těmi různými paradami vždycky říkala: “Vladimíre, učeš se.” Povrchní rozháranost. Jak ta kštica šla dohromady s vnitřním řádem člověka Komárka? Byla takovou vnější protiváhou člověka, který to všechno uvnitř měl pečlivě urovnané.

Jak je to vlastně s tím vnitřním, co se dostane ven? Dvakrát to pan malíř v trochu rozsáhlejším provedení na papíře skrze písmena zveřejnil. První

knížka měla barokní název: Pojednání o mé radostné cestě od kolébky ke krematoriu. Učinil ji mistr sám a za socialismu samizdatně vydal. Jedna z mála knížek, při které jsem se hlasitě smál. Druhá knížka, Řeči s Pavlínou, měla mezi mistrovým povídáním prostředníka. Vlastně prostřednici. Mistr mluvil, dovedu si představit, že překotně, Pavlína Slancová zapisovala. Asi moc nestačila, nebo měla těch poznámek tolik, že se jí jaksí zpřeházely. Možná některé ztratily. Prostě některé myšlenky vyřčené byly v knížce dvakrát, mnoho zajisté chybělo. Ani malíř nebyl spokojen, měl jsem dojem, že ke knížce se ani moc nechtěl znát.

Na tu křížovou parádu přijela ze Prahy známá zpěvačka. Tak nějak žensky se k mistrovi měla, říkala mu Vladimírku. Vladimírek přijímal, kterému mužskému se tohle nelíbí. Trochu mi na tom něco vadilo. Ano, onen vnější efekt. Byl to ten pravý Komárek? Ten uvnitř? A jak vlastně vypadá kapitola : mistr a ženy? Poslal jsem kdysi do Nedvězí 7 otázek, že bych si o nich přijel popovídat. VK označil je za závažné a dále odpověděl:

“Až budete chtít, zavolejte v den, kdy přijedete. Nic v hlavě neunesu. Návštěv 150 za měsíc a mně se to plete.”

Mezi těmi otázkami byla i ta o ženách.. Co znamenají pro tvorbu malířovu. Podle jeho přátel snad ani moc neuměl dělit lidi na muž – žena. Spíš na citlivý – necitlivý. Vždycky odsuzoval “kohouty” sebevědomě se natřásající na svém hnojišti.

Třeba, ...třeba si o tom ještě popovídáme. Možná. Někdy. Někde.

“Zahajovačky jsou ty nejtrappnější kremace,” pravil mistr na jedné své vernisáži. Šampaňské s citronovou zmrzlinou ale labužnický ocenil.

Bohumír Procházka

ČAJ pro chvíle pohody

č.65 , květen 2012, ročník XI

Vydáno 3. května 2012 v Nové Pace

Redakce: Václav Franc, K Hájků 1724, 509 01 Nová Paka

Grafická úprava titulní strany Jozef dŘevník Borovský

Interní tiskovina LISu

TEXTY NEPROŠLY KOREKTUROU!